

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Teastas Sóisearach 2016

Scéim Mharcála

Gaeilge

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Is éard atá sa cháipéis foilsithe seo ná an scéim chríochnaithe mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

TREORACHA GINEARÁLTA

1. Le linn na marcála ní mór chloí go dlúth leis an Scéim seo, le cibé leasuithe a dhéanfar uirthi ag an gComhdháil Mharcála, agus le cibé treoracha eile a thabharfar ag an gComhdháil nó ina dhiaidh sin.
2. Ní mór don Scrúdaitheoir an mharcáil ar na freagarleabhair a dhéanamh i ndúch dearg. Ní mór botúin a mharcáil (níl ceartú i gceist) trí líne dhearg a tharraingt fúthu.
3. Ní mór na marcanna a bhronntar ar fhoranna éagsúla na gceisteanna agus na bhfocheisteanna (de réir mar a áireofar ag an gComhdháil iad) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chuí ar na freagarleabhair.
4. Ní ceart don Scrúdaitheoir aon rud a scríobh i gcorp an fhreagarleabhair ach amháin marcanna, comharthaí, ticeanna, línte.
5. Díritear aird an Scrúdaitheora Chúnta ar a bhfuil i gceist sna treoracha ar **lch. 10** den cháipéis seo maidir le hiarrthóirí a bhfuil oiriúntas réasúnta ceadaithe dóibh.

N.B. Ní mór na freagraí ar fad a scríobh i nGaeilge ach **amháin** nuair nach gá sin.

Treoracha

1. Más léir go bhfuil an freagra ag teacht leis an rud a chuala an t-iarrthóir agus go bhfuil iarracht mhacánta déanta ag an iarrthóir an focal / na focail a litriú go cruinn d'réir na foghraíochta , glac leis mar fhreagra.
2. Maidir le ceistanna a bhfuil pictiúr nó litir le roghnú mar fhreagra orthu ní féidir ach **pictiúr nó litir amháin a roghnú** i ngach cás.

N.B. Glac le **tic (✓) in aice nó ciorcal timpeall na litreach** sna ceistanna a bhfuil sé sin i gceist iontu má tá an litir cheart roghnaithe.

Tá **ceithre cheist déag** san áireamh i **Roinn 1** (An Triail Chluastuisceana).

Cuid A (16 mharc)

Sé mhír eolais á lorg

C.1. (An Chéad Chainteoir) = 3+3+2 mharc = 8 marc

C.2. (An Dara Cainteoir) = 3+3+2 mharc = 8 marc

Cuid A - C1. + C.2. = 16 mharc

Cuid B (12 mharc)

4 mhír eolais á lorg

C.1. (Fógra) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

C.2. (Píosa Nuachta) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

Cuid B - C1. + C.2. = 12 mharc

Cuid C (12 mharc)

4 mhír eolais á lorg

C.1. (Comhrá a hAon) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

C.2. (Comhrá a Dó) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

Cuid C - C1. + C.2. = 12 mharc

20

C. 4

Cárta Poist

20 marc

✓ **Eolas:** marc as 5 mharc

✓ **Gaeilge:** blocmharc as 15 mharc

- Ní gá síniú ná beannú a bheith ann.
- Bronn na marcanna eolais ar phointí loma.

20

C. 5

Blag / Cuntas

20 marc

✓ **Eolas:** 1 mharc x 4 = 4 mharc

✓ **Gaeilge:** blocmharc as 16 mharc

40

C. 6

Freagair (a) Litir nó (b) Alt / Cuntas

40 marc

(a) **Litir:**

✓ **Foirmlí:** = 4 mharc

✓ **Eolas:** 4 mharc x 2 = 8 marc

✓ **Gaeilge:** blocmharc as 28 marc

- **seoladh** = 1 mharc
- **dátaí** = 1 mharc
- **beannú** = 1 mharc
- **síniú scoir** = 1 mharc

(b) **Alt/Cuntas**

✓ **Eolas:** 2 mharc x 5 = 10 marc

[**Eolas:** pointe amháin eolais as gach sraith (bosca) + pointe eolais ar bith eile as sraith (bosca) ar bith]

✓ **Gaeilge:** blocmharc as 30 marc

Treoir: I Roinn III (C.4, C.5, C.6) má bhronntar ‘0’(náid) ar **Eolas** bronntar 0 (náid) ar **Ghaeilge**.

Táblaí Coibhnis

Má tá pointí ar lár san **Eolas** i gCeist 1, i gCeist 2 agus i gCeist 3 caithfidh **coibhneas** a bheith idir an marc don **eolas** agus an marc is airde gur féidir a bhronnadh ar an **nGaeilge**.

Ceist 4 (Cárta Poist)

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 pointe	as 3 mharc	A 3 B 2 C 2 D 1 E 1 F 0 NG 0
2 pointe	as 6 mharc	A 5-6 B 4 C 3 D 2 E 2 F 1 NG 0
3 pointe	as 9 marc	A 7-9 B 6 C 5 D 4 E 3 F 1 NG 0
4 pointe	as 12 marc	A 10-12 B 8-9 C 7 D 5-6 E 3-4 F 2 NG 1
5 pointe	as 15 mharc	A 13-15 B 10-12 C 8-9 D 6-7 E 4-5 F 2-3 NG 1

Ceist 5 Cuntas/Blag

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 pointe	as 4 mharc	A 3-4 B 3 C 2 D 1 E 1 F 0 NG 0
2 pointe	as 8 mharc	A 7-8 B 6-7 C 4-5 D 3 E 2 F 1 NG 0
3 pointe	as 12 marc	A 10-12 B 8-9 C 7 D 5-6 E 3-4 F 2 NG 1
4 pointe	as 16 marc	A 14-16 B 11-13 C 9-10 D 6-8 E 4-5 F 2-3 NG 0-1

Ceist 6 (a) Litir

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 pointe	as 7 marc	A 6-7 B 5 C 4 D 3 E 2 F 1-2 NG 0
2 pointe	as 14 mharc	A 12-14 B 10-11 C 8-9 D 6-7 E 4-5 F 2-3 NG 0-1
3 pointe	as 21 mharc	A 19-21 B 15-18 C 12-14 D 8-11 E 5-7 F 3-4 NG 0-2
4 pointe	as 28 mharc	A 24-28 B 20-23 C 15-19 D 11-14 E 7-10 F 4-6 NG 0-3

Ceist 6 (b) Alt/Cuntas

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 pointe	as 6 mharc	A 6 B 5 C 4 D 3 E 2 F 1 NG 0
2 pointe	as 12 mharc	A 10-12 B 9 C 7-8 D 5-6 E 3-4 F 1-2 NG 0
3 pointe	as 18 marc	A 16-18 B 13-15 C 10-12 D 8-9 E 5-7 F 2-4 NG 0-1
4 pointe	as 24 mharc	A 21-24 B 17-20 C 13-16 D 10-12 E 6-9 F 3-5 NG 0-2
5 pointe	as 30 marc	A 26-30 B 21-25 C 17-20 D 12-16 E 7-11 F 5-6 NG 0-4

Oiriúntas Réasúnta

Tá roinnt leasuithe ar an **Scéim Mharcála** le cur i bhfeidhm i gcás iarrthóirí a bhfuil socruithe speisialta, i gcás na marcála, ceadaithe ag **Coimisiún na Scrúduithe Stáit** dóibh agus a bhfuil **réiltíní** in aice lena scrúduimhreacha ar na **Leatháin Mharcála**.

Cuirtear an scéim mhodhnaithe i bhfeidhm sna cásanna seo:

1) Iarrthóirí a bhfuil cealú ceadaithe dóibh maidir le **litriú** agus **gramadach**.

Cuirtear an scéim mhodhnaithe i bhfeidhm.

2) Iarrthóirí a **d'úsáid**:

- scríobhaí
- téipthaiheadán
- próiseálaí focal nó ríomhaire.

Cuirtear an scéim mhodhnaithe i bhfeidhm.

Cuirtear an scéim mhodhnaithe i bhfeidhm maidir le **litriú** agus **cruinneas gramadaí** sna freagraí ar na ceisteanna a bhfuil a leithéid i gceist iontu, i.e. **Roinn III Ceapadóireacht: C.4, C.5, agus C.6**. Ní chuirtear aon **phionós** ar **'drochlitriú'** ná ar **'easpa cruinnis sa ghramadach'** i bhfeidhm sa mharcáil ar na freagraí i Roinn I sa Scrúdú Cluastuisceana agus i Roinn II sa Léamhthuisceant.

I gcás aon iarrthóra a bhfuil **oiriúntais réasúnta faofa** dó/di iarrtar ar an scrúdaitheoir an script a **mharcáil** sa **ghnáthshlí** d'éir na scéime marcála. Ansin téitear siar ar na marcanna a bronnadh ar chruinneas sna freagraí ar cheisteanna 4, 5 agus 6 agus tugtar **luacháil chéimithe** don iarrthóir ansin. Féach thíos.

Luacháil chéimithe don iarrthóir a bhfuil **Oiriúntas Réasúnta** faofa dó/di:

Ceist 4

Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 1 – 5	+ 0 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 6 – 10	+ 1 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 11 – 13	+ 2 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 14/15	→15mharc

Ceist 5

Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 1 – 5	+ 0 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 6 – 10	+ 1 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 11 – 14	+ 2 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 15/16	→16mharc

Ceist 6 (a) Litir

Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 1 – 5	+ 0 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 6 – 10	+ 1 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 11 – 14	+ 2 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 16 – 20	+ 3 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 21– 24	+ 4 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 25/26/27/28	→28 marc

Ceist 6 (b) Alt/Cuntas

Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 1 – 5	+ 0 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 6 – 10	+ 1 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 11 – 14	+ 2 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 16 – 20	+ 3 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 21– 26	+ 4 mharc
Iarrthóir a ghnóthaigh na marcanna seo ar Ghaeilge 27/28/29/30	→30 marc

Ní mór an cealú seo a thaispeáint ar an **bhfreagarleabhar**, taobh **istigh** agus ar an **gclúdach** taobh **amuigh**.

SCRÚDUIMHIR

Iomlán
na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2016

GAEILGE – GNÁTHLEIBHÉAL

(240 marc)

FREAGRAÍ SAMPLACHA

DON SCRÚDAITHEOIR	
1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh.	
Nóta: Ní mór don mharc ag 1 thuas a bheith mar an gcéanna leis an IOMLÁN sa ghreille ar dheis.	

DON SCRÚDAITHEOIR

ROINN	CEIST	MARC
II	1	30
	2	30
	3	60
III	4	20
	5	20
	6	40
IOMLÁN		200
CLUASTUISCINT		40
MÓRIOMLÁN		240
GRÁD		A

ROINN I – CLUASTUISCINT

	CUID A		CUID B		CUID C	
Ceist	1	2	1	2	1	2
Marc	8	8	6	6	6	6

CUID A

Cuid A (16 mharc)

Sé mhír eolais á lorg

C.1. (An Chéad Chainteoir) = 3+3+2 mharc = 8 marc

C.2. (An Dara Cainteoir) = 3+3+2 mharc = 8 marc

Cuid A = C1. + C.2. = 16 mharc

An Chéad Chainteoir.

Conas atá sibh? Síle Ní Dhonnabháin ag caint libh. Is as Baile Bhuirne i gContae Chorcaí mé. Is feirmeoirí iad mo thuismitheoirí agus is aoibhinn liom a bheith i mo chónaí faoin tuath. Taitníonn éadaí faiseanta liom. Ghlac mé páirt i seo faisin i mo scoil féin cúpla seachtain ó shin. Ba mhaith liom siopa éadaí a bheith agam amach anseo.

Ainm	Síle Ní Dhonnabháin	
Cad as do Shíle?	<i>Baile Bhuirne/ Corcaí/ Contae Chorcaí/Corcaigh</i>	3 mharc
Cén obair a dhéanann tuismitheoirí Shíle?	<i>Is feirmeoirí iad /arfheirm/ Feirmeoireacht</i>	3 mharc
Cár ghlac sí páirt i seo faisin?	<i>Ina scoil féin/I mo scoil/ Scoil</i>	2 mharc

8 marc

Nótaí: (An Chéad Chainteoir)

An Dara Cainteoir

Seán Ó Duibhir an t-ainm atá orm. Tugann m'athair mac na mílaoise orm mar rugadh sa bhliain dhá mhíle mé. Níl deartháir ná deirfiúr agam. Tá mé i mo chónaí le m'athair taobh amuigh de Dhún Dealgan i gCo Lú. Tá mo mháthair ag cur fúithi i mBéal Feirste agus caithim go leor ama ansin léi i rith na laethanta saoire.

Ainm	Seán Ó Duibhir	
Cén bhliain a rugadh Seán?	<i>Dhá mhíle / 2000/ 2 mhíle</i>	3 mharc
Cé leis a bhfuil Seán ina chónaí?	<i>Athair / le m'athair / lena athair</i>	3 mharc
Cathain a bhíonn Seán i mBéal Feirste lena mháthair?	<i>I rith na laethanta saoire / laethanta saoire / ar saoire</i>	2 mharc

8 marc

Nótaí: (An Dara Cainteoir)

CUID B (12 mharc)

4 mhír eolais á lorg

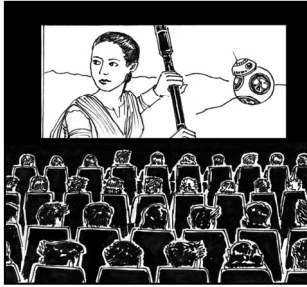
C.1. (Fógra) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

C.2. (Píosa Nuachta) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

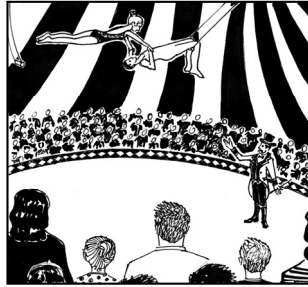
Cuid B = C1. + C.2. = 12 mharc

Fógra

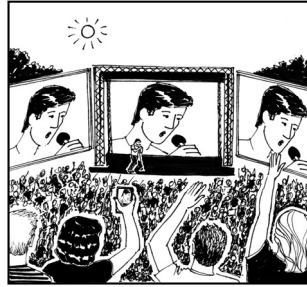
Beidh Scléip ar siúl in Amharclann Clasach Chluain Tarbh i mBaile Átha Cliath Dé Sathairn seo chugainn. Tugann Scléip deis iontach do scoláirí na nGaelscoileanna agus na nGaeltachtaí páirt a ghlacadh i saghsanna éagsúla siamsaíochta ar an ardán. Táthar ag siúl leis na céadta a bheith i láthair.

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bhfógra seo?

d

= 3 mharc

(b) Cathain a bheidh Scléip ar siúl?

(a) anocht

(b) Dé Sathairn seo chugainn

(c) i rith na seachtaine

(d) Dé Domhnaigh seo chugainn

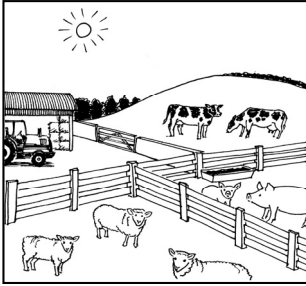
b

= 3 mharc

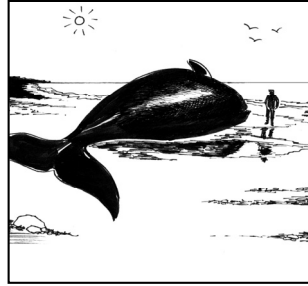
6 mharc

Píosa Nuachta

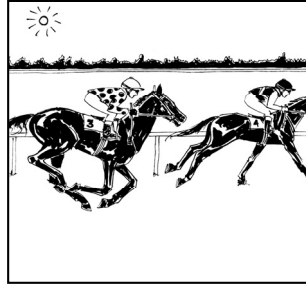
Deir Comhairle Contae Dhún na nGall go dtig le daoine dul ag snámh arís ar thrá Mhachaire Rabhartaigh. Déardaoin seo caite tháinig míol mór i dtír leis an taoide. Bhí an míol mór marbh. Bhí sé beagnach cúig mhéadar déag ar fad. Cuireadh an míol mór ar an trá.

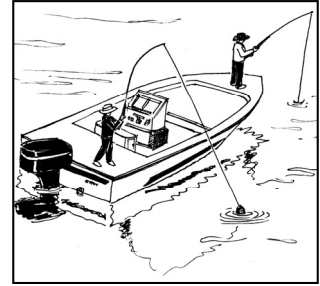
(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bpíosa seo?

b

= 3 mharc

(b) Cé mhéad méadar ar fad a bhí an míol mór?

(a) beagnach trí mhéadar déag

(b) beagnach ceithre mhéadar déag

(c) beagnach cúig mhéadar déag

(d) beagnach sé mhéadar déag

c

= 3 mharc

6 mharc

CUID C (12 mharc)

4 mhír eolais á lorg

C.1. (Comhrá a hAon) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

C.2. (Comhrá a Dó) = (a) 3 mharc + (b) 3 mharc = 6 marc

Cuid C = C1. + C.2. = 12 mharc

Comhrá a hAon

An Chéad Mhír

Méabh: *An í sin Áine? Méabh Ní Liatháin anseo.*

Áine: *Háigh a Mhéabh. Chuir mé téacs chugat uair a chloig ó shin.*

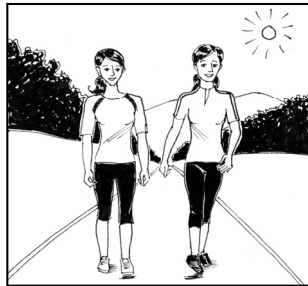
Méabh: *Brón orm, a Áine, ach bhí mé gafa leis an agallamh.*

Áine: *Cén t-agallamh a Mhéabh?*

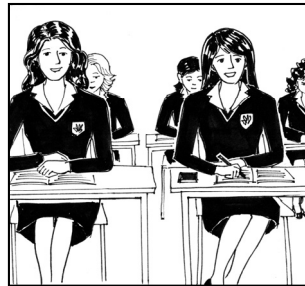
Méabh: *Agallamh i gcomhair post samhraidh san ollmhargadh áitiúil.*

(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cad a bhí á dhéanamh ag Méabh agus Áine?

a

= 3 mharc

An Dara Mír

Áine: *Agus conas a d'éirigh leat, a Mhéabh?*

Méabh: *Fuair mé an post. Tosóidh mé i gceann coicíse. Cad fút féin, a Áine?*

Áine: *Tá árasán againn in Cannes na Fraince agus beimid ag dul ansin, a Mhéabh.*

Méabh: *Le haghaidh Fhéile na Scannán is dócha, a Áine?*

Áine: *Ní dóigh liom é, a Mhéabh. Ligimid an t-árasán ar cíós le linn na féile.*

(b) Cathain a thosóidh Méabh an post samhraidh?

(a) amárach

(b) arú amárach

(c) i gceann seachtaine

(d) i gceann coicíse

d

= 3 mharc

6 mharc

Comhrá a Dó

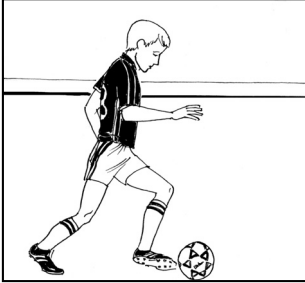
An Chéad Mhír

Aisling: *Dia ár sábháil! Goidé a tharla duit a Mhánais?*

Mánas: *Fuair mé bearradh gruaige, a Aisling, ar son Páistí gan Dídean.*

Aisling: *Ní insíonn Skype bréag. Níl ribe gruaige fágtha ar do cheann maol.*

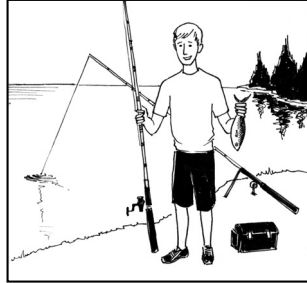
Mánas: *B'fhiú é. Bhailigh mé €2,500.*

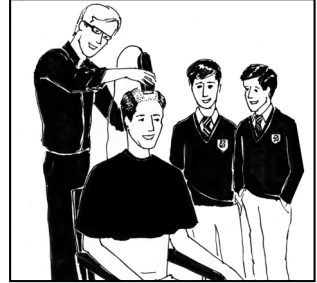
(a)

(b)

(c)

(d)

(a) Cad a fuair Mánas?

d

= 3 mharc

An Dara Mír

Aisling: *Maith thú, a Mhánais. Cá ndearnadh an bhearbóireacht?*

Mánas: *I Halla an Phobail i gCluain Eois, a Aisling.*

Aisling: *Agus na daoine atá maol cheana féin, a Mhánais, cén íobairt a rinne siadsan ar son na cúise?*

Mánas: *Cuireadh smideadh ar a n-aghaidheanna, a Aisling.*

Aisling: *Agus péint ar ingne na méar agus na gcos, is dócha?*

Mánas: *Sea, a Aisling, agus tatúna sealadacha fosta.*

(b) Cad a cuireadh ar ingne na méar agus na gcos?

(a) salachar

(b) péint

(c) bindealán

(d) gaineamh

b

= 3 mharc

6 mharc

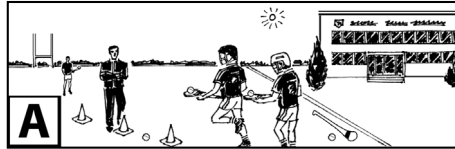
16 + 12 + 12 = 40

Ceist 1 = Meaitseáil = 30 marc, Ceist 2 = Fógraí = 30 marc, Ceist 3 = Sleachta leanúnacha = 60 marc
C.1 + C.2 + C.3 = 120 marc

C.1 30 marc = 3 mharc x 10 = 30 marc

CEIST 1. Meaitseáil na pictiúir agus na fógraí/comharthaí sna boscaí thíos agus scríobh na litreacha is fearr a fhreagraíonn do na huimhreacha, dar leat, sna spásanna cuí ar an ngreille. **(30 marc)**

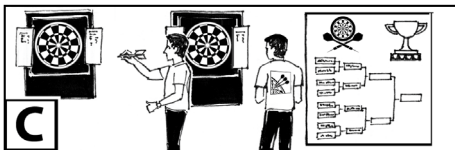
1 **Iarnród Éireann**
Ar fáil
Clár ama an tsamhraidh

2 **Aire!**
Madra Faire

3 **Comórtas Fichille**
Fáilte roimh chách

4 **Traenáil iománaíochta**
Tar éis scoile inniu

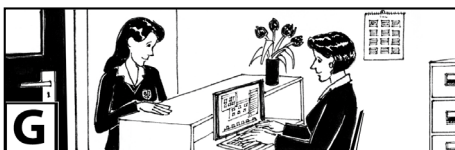
5 **Seomra staidéir**
Ciúnas, le do thoil.

6 **Oifig an Rúnaí**
Ar oscailt
9 a.m. - 4 p.m.

7 **Eastát Nua Tithíochta**
Cúpla teach fágtha
Fón: 073-4370568

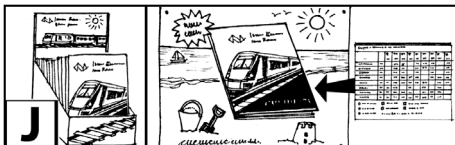
8 **Siopa athlámhe**
Gach sórt earra ar díol.

9 **Togha scannán anocht**
7.30 p.m.
Halla na Scoile

10 **Comórtas Dairteanna**
Oíche Dé Máirt
Óstán Uí Mhuirí

Uimhir	Litir	Marc
1	J	3 mharc
2	E	3 mharc
3	F	3 mharc
4	A	3 mharc
5	H	3 mharc
6	G	3 mharc
7	D	3 mharc
8	I	3 mharc
9	B	3 mharc
10	C	3 mharc

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha → 30

$15 + 15 = 30$

CEIST 2. Freagair do rogha **dhá** cheann de (a), (b), (c).

(30 marc)

(a) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(15 mharc)

Siopa Spóirt Uí Shé

**Sladmhargadh ar siúl
Ag críochnú
Déardaoin 26 Iúil**

Gach saghas trealamh spóirt ar díol ar phraghsanna dochreidte!

Siopa ar oscailt

- Dé Luain - Dé hAoine: 9.00 a.m. – 6.00 p.m.
- Dé Sathairn: 9.00 a.m. – 5.00 p.m.
- Dé Domhnaigh: 11.00 a.m. – 4.00 p.m.

Ar Leathphraghas

- Bróga peile
- Cultacha snámha
- Bróga reatha lúthchleasaíochta

Lacáiste 30%

- Galf - Málaí, liathróidí agus maidí gailf
- Iománaíocht – camáin agus clogaid
- Peil ghaelach – stocaí agus lámhainní

Teagmháil

Fón: 021-726 9782 **Ríomhphost:** eolas@siopaspóirtuishe.ie
Brabhsáil: www.siopaspóirtuishe.ie

(i) Cathain a bheidh an sladmhargadh ag críochnú?

Beidh an sladmhargadh ag críochnú ar an Déardaoin 26 Iúil.

= 5 marc

(ii) Cén t-am a bhíonn an siopa ar oscailt ón Luan go dtí an Aoine?

Bíonn an siopa ar oscailt ón Luan go dtí an Aoine 9.00 a.m. – 6.00 p.m.

= 5 marc

(iii) Luaigh **dhá** rud atá ar díol ar leathphraghas.

Tá bróga peile / cultacha snámha / bróga reatha lúthchleasaíochta ar díol ar leathphraghas.

(3 + 2) = 5 marc

15 marc

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

30 + 30

= 60

Foras na Gaeilge

Leabhair Ghaeilge i gcomhair na Nollag

Ar díol i siopaí leabhar ar fud na tíre

Páistí

Sraith nua de cheithre leabhar
Oiriúnach do naíonraí agus do ranganna naíonán
Is féidir éisteacht leis na leabhair ar dhlúthdhioscaí agus ar DVD

Déagóirí

Úrscéalta bleachtairachta agus eachtraíochta
Leabhair faoin gceol agus faoin spórt
Closleabhair ar dhlúthdhioscaí

Foghlaimoirí fásta

Leabhair do dhaoine fásta ar bheagán Gaeilge
Éasca a thuiscint
Focail mínithe ar gach leathanach

Cainteoirí líofa

Gach saghas leabhar
Gearrscéalta, úrscéalta, filíocht, stair, rómánsaíocht, etc.

Tuilleadh eolais

Fón: 01-7578013 **Ríomhphost:** eolas@forasnagaeilge.ie **Brabhsáil:** www.forasnagaeilge.ie

(i) Cá bhfuil na leabhair Ghaeilge ar díol?

Tá na leabhair Ghaeilge ar díol i siopaí leabhar (ar fud na tíre).

= 5 mharc

(ii) Conas is féidir le páistí éisteacht leis na leabhair?

Is féidir le páistí éisteacht leis na leabhair ar dhlúthdhioscaí nó ar DVD

= 5 mharc

(iii) Luaigh **dhá** shaghas leabhar atá ar fáil do chainteoirí líofa.

Tá gearrscéalta / úrscéalta / filíocht / stair / rómánsaíocht / ar fáil do chainteoirí líofa.

Gach saghas leabhar + liosta

(3 + 2) = 5 mharc

Gach saghas leabhar = 0

15 mharc

(c) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

Zú Bhaile Átha Cliath

Suite i bPáirc an Fhionnuisce

Fáilte Roimh Chách

An Zú!

- Bunaíodh Zú Bhaile Átha Cliath in 1831
- Níos mó ná 400 ainmhí ó thíortha éagsúla
- Is féidir picnic, breithlá nó bainis a bheith agat ann!

Áiseanna

- Cathaoireacha rothaí ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas
- Bialann - Ceapairí, sceallóga agus píotsa
- Siopa - T-léinte, leabhair, málaí agus bréagáin

Costas na dTicéad

- Duine fásta - €16.80
- Páiste - €12.00
- Páiste faoi 3 bliana - Saor in aisce

Tuilleadh Eolais

Fón: 01-185049 Ríomhphost: eolas@zubhaileathacliath.ie

Brabhsáil: www.zubhaileathacliath.ie

(i) Cathain a bunaíodh Zú Bhaile Átha Cliath?

Bunaíodh Zú Bhaile Átha Cliath in 1831.

= 5 mharc

(ii) Luaigh **dhá** rud atá ar díol sa siopa.

Tá t-léinte / leabhair / málaí / bréagáin ar díol ann. (3 + 2)

(3 + 2) = 5 mharc

(iii) Cén costas atá ar thicéad do dhuine fásta?

Tá costas €16.80 ar dhuine fásta.

= 5 mharc

15 mharc

(i) = 6 mharc + (ii) = 6 mharc + (iii) = 6 mharc + (iv) = 6 mharc + (v) = 6 mharc: = (6 x 5 = 30 marc)

CEIST 3. Freagair (a) agus (b) anseo.

(60 marc)

(a) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(30 marc)

Micheál D. Ó hUiginn – Uachtarán na hÉireann

1. Is é Micheál D. Ó hUiginn Uachtarán na hÉireann i láthair na huaire. Toghadh mar uachtarán é ar an 11 Samhain, 2011. Is é ár naoú huachtarán é. Cosúil le gach Uachtarán a bhí ar Éirinn roimhe, tá sé ina chónaí in Áras an Uachtaráin i bPáirc an Fhionnuisce i mBaile Átha Cliath. Tá clú agus cáil air mar pholaiteoir agus mar scoláire.

A Shoilse, Uachtarán na hÉireann

2. Rugadh an tUachtarán Ó hUiginn i gCathair Luimnigh ar an 18 Aibreán, 1941 ach d'fhás sé suas ar fheirm in aice le Cora Chaitlín, Co. an Chláir. D'fhreastail sé ar bhunscoil Bhaile an Chathraigh agus ina dhiaidh sin ar Choláiste Fhlannáin, in Inis. D'oibrigh sé i monarcha agus mar chléireach bainc sular fhreastail sé ar Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Ina dhiaidh sin rinne sé staidéar in Ollscoil Mhanchain i Sasana agus in Ollscoil Indiana i Meiriceá freisin.

3. Ba léachtóir é in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Bhí suim ar leith aige sa pholaitíocht agus a bheith ag obair ar son na gnáthmhuintire agus ar son daoine faoi mhíbhuntáiste. Ní haon ionadh mar sin gur toghadh mar ionadaí poiblí é. Chaith sé naoi mbliana mar Sheanadóir i Seanad Éireann agus cúig bliana is fiche mar Theachta Dála i nDáil Éireann.

4. Bhí sé ina Aire Ealaíon, Cultúir agus Gaeltachta idir na blianta 1993 agus 1997. Chuir sé an-bhéim ar scannánaíocht agus ar ealaíona na hÉireann. Is faoina stiúir a bunaíodh TG4 i 1996. Labhair sé amach i gcónaí ar son chearta an duine. In 2014, thug sé cuairt oifigiúil ar Shasana, an chéad Uachtarán Éireannach a rinne sin.

5. Tá sé pósta le Sabina. Tá ceathrar clainne acu. Is aisteoir í a bhean chéile. Is file cumasach é Micheál D. Ó hUiginn agus tá ceithre leabhar filíochta scríofa aige. Craoltóir is ea é freisin agus rinne sé clár faisnéise bunaithe ar shaol an iar-pholaiteora an Dr Nollaig de Brún. Cinnte is duine cróga, cumasach agus inspioráideach é.

(i) Cathain a toghadh Micheál D. Ó hUiginn mar Uachtarán na hÉireann? (Alt 1)

Toghadh mar uachtarán é ar an 11 Samhain, 2011.

= 6 mharc

(ii) Ainmnigh post **amháin** a bhí ag Micheál D. Ó hUiginn sular fhreastail sé ar an ollscoil. (Alt 2)

D'oibrigh sé i monarcha / mar chléireach bainc.

= 6 mharc

(iii) Cé mhéad bliain a chaith sé mar Theachta Dála i nDáil Éireann? (Alt 3)

Chaith sé cúig bliana is fiche mar Theachta Dála i nDáil Éireann.

= 6 mharc

(iv) Cad a rinne Uachtarán na hÉireann in 2014? (Alt 4)

In 2014, thug sé cuairt oifigiúil ar Shasana.

= 6 mharc

(v) Cé mhéad leabhar filíochta atá scríofa ag Micheál D. Ó hUiginn? (Alt 5)

Tá ceithre leabhar filíochta scríofa aige.

= 6 mharc

30 marc

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

60 + 60

= 120

(b) (i) = 6 mharc + (ii) = 6 mharc + (iii) = 6 mharc + (iv) = 6 mharc + (v) = 6 mharc: = (6 x 5 = 30 marc)

(b) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis.

(30 marc)

Príosún Chill Mhaighneann

1. Tógadh Príosún Chill Mhaighneann in 1796. Tá sé suite trí chiliméadar go leith ó lár Bhaile Átha Cliath. Ar dtús, tugadh an t-ainm “an príosún nua” air mar bhí seanphríosún eile in aice láimhe. Bhí sé ar cheann de na príosúin ba mhó san Eoraip ag an am. Tá áit lárnach ag Príosún Chill Mhaighneann i stair na hÉireann.
2. Sna blianta tosaigh, go háirithe, bhí saol an-dian ag na príosúnaigh ann. Cuireadh fí, mná agus páistí le chéile in aon chillín beag amháin. Is minic a bhíodh cúigear i ngach cillín. Ní raibh teas ar bith sna cillíní agus bhí siad an-tais. Bhíodh na príosúnaigh fuar agus sa dorchadas an chuid is mó den am. Fuair gach cillín coinneal amháin gach coicis.
3. Bhí formhór na gceannairí ar gach éirí amach ó 1798 go dtí 1916 ina bpríosúnaigh i bPríosún Chill Mhaighneann. In 1803 bhí Robert Emmet ann. Bhí Charles Stewart Parnell ina phríosúnach ann ar feadh breis agus sé mhí idir 1861 agus 1862. Chaith ceannairí Éirí Amach na Cásca 1916 tamall ann freisin sular cuireadh chun báis iad ansin. Bhí Éamonn de Valera ar dhuine de na príosúnaigh ba dhéanaí i bPríosún Chill Mhaighneann sular dúnadh na doirse air in 1924.
4. Bhí plean ann in 1936 Príosún Chill Mhaighneann a leagan go talamh ach bhí sé róchostasach ag an am é sin a dhéanamh. Ansin in 1960 tháinig grúpa deonach le chéile agus thosaigh siad ar an áit a ghlanadh suas agus a réiteach. Bhí an obair mall agus ní raibh mórán airgid ar fáil. Bhí an obair sin go léir críochnaithe faoin mbliain 1971.
5. Tá clú agus cáil ar Phríosún Chill Mhaighneann anois. Tá sé ina ionad mór turasóireachta. Tugann a lán turasóirí ón tír seo agus ó thíortha thar lear cuairt air gach bliain. Tugann treoraithe na turasóirí timpeall an phríosúin. Níl aon phríosúnach ansin anois ach tá an áit lán de stair na hÉireann. Is minic a thugtar “Bastille na hÉireann” ar Phríosún Chill Mhaighneann anois.

(i) Cá bhfuil Príosún Chill Mhaighneann suite? (Alt 1)

Tá sé suite trí chiliméadar go leith ó lár Bhaile Átha Cliath.

= 6 mharc

(ii) Cé mhéad duine a bhí i ngach cillín? (Alt 2)

Is minic a bhíodh cúigear i ngach cillín.

= 6 mharc

(iii) Cén fhad a chaith Charles Stewart Parnell i bpríosún ann? (Alt 3)

Chaith Charles Stewart Parnell breis agus sé mhí ann idir 1861 agus 1862.

= 6 mharc

(iv) Luaigh an fáth nár leagadh an príosún in 1936. (Alt 4)

Bhí sé róchostasach ag an am é sin a dhéanamh.

= 6 mharc

(v) Conas atá clú agus cáil ar Phríosún Chill Mhaighneann anois? (Alt 5)

Tá sé ina ionad mór turasóireachta/Tugann a lán turasóirí ón tír seo agus ó thíortha thar lear cuairt air gach bliain/Tá an áit lán de stair na hÉireann/ Is minic a thugtar “Bastille na hÉireann” ar Phríosún Chill Mhaighneann anois.

= 6 mharc

30 marc

C.4 = Cárta Poist = 20 marc; C.5 = Blag / Cuntas = 20 marc; C.6 = Litir nó Alt / Cuntas = 40 marc

C.4 + C.5 + C.6 = 80 marc

20

C. 4

Cárta Poist**20 marc**

Tá tú ag freastal ar choláiste samhraidh sa Ghaeltacht. Scríobh **cárta poist** abhaile chuig do thuismitheoirí.

Luaigh na pointí seo a leanas ar an gcárta:

Na Pointí Eolais/ Tascanna luaite

- P1: pointe amháin eolais faoin gcoláiste samhraidh
- P2: imeacht amháin ar ghlac tú páirt ann
- P3: an aimsir
- P4: rud amháin faoin áit nach maith leat
- P5: an lá a fhillfidh tú abhaile.

Na Marcanna don Eolas (marc as 5 mharc)

- Cúig cinn de na pointí eolais luaite = 5 mharc
- Ceithre cinn de na pointí eolais luaite = 4 mharc
- Trí cinn **de na pointí eolais luaite** = 3 mharc
- Dhá cheann de na pointí eolais luaite = 2 mharc
- Ceann amháin de na pointí eolais luaite = 1 mharc

- Ní gá síniú ná beannú a bheith ann.
- Bronn na marcanna eolais ar phointí loma.

- ✓ **Eolas** = Comhlíonadh na bpointí atá luaite = marc as 5 mharc
- ✓ Bronntar marcanna eolais ar phointí loma.
- ✓ **N.B.** Má tá sé soiléir nach bhfuil an t-iarrthóir ar **Choláiste Samhraidh, bain (-3 mharc) den mharc a bronnadh** mar níl an tasc comhlíonta.
- ✓ **Gaeilge:** Aimsirí / Forbairt / Saibhreas Foelóra / Cumas Cumarsáide **15 mharc**
- ✓ ‘0’ (**náid**) ar eolas → ‘0’ (**náid**) ar Ghaeilge.
- ✓ Bíodh **coibhneas** idir an marc a bhronntar ar ‘**Eolas**’ agus an marc a bhronntar ar ‘**Gaeilge**’.

Eolas: 5 mharc
Gaeilge: 15 mharc

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha →	120 + 20	=	140
--------------------------------------	----------	---	-----

Ceist 4 (Cárta Poist)

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 phointe	as 3 mharc	A 3 B 2 C 2 D 1 E 1 F 0 NG 0
2 phointe	as 6 mharc	A 5-6 B 4 C 3 D 2 E 2 F 1 NG 0
3 phointe	as 9 marc	A 7-9 B 6 C 5 D 4 E 3 F 1 NG 0
4 phointe	as 12 marc	A 10-12 B 8-9 C 7 D 5-6 E 3-4 F 2 NG 1
5 phointe	as 15 mharc	A 13-15 B 10-12 C 8-9 D 6-7 E 4-5 F 2-3 NG 1

Is tusa Máire nó Brian sna pictiúir thíos. Scríobh cuntas / blag faoi na rudaí a tharla sna **pictiúir 1 - 3**.

<p align="center">Pictiúr 1</p> <p>Cuireadh dul ag campáil</p>	<p align="center">Pictiúr 2</p> <p>Glacadh leis an gcuireadh</p>	<p align="center">Pictiúr 3</p> <p>Eolas faoin gcampáil</p>	<p align="center">Pictiúr 4</p> <p>Cuntas / blag</p>

Luaigh sa chuntas / sa bhlag:

- an fáth a raibh tú ar an bhfón (**Pictiúr 1** = pointe eolais amháin)
- cad a tharla ansin (Pictiúr 2 = pointe eolais eile)
- cuntas ar an deireadh seachtaine ag campáil. (**Pictiúr 3** = dhá phointe eolais)

Deireadh Seachtaine ag Campáil

- **Eolas** = Comhlíonadh na bpointí atá luaite = marc as 4 mharc.
- **Bronntar marcanna eolais ar phointí loma.**
- **N.B.** Muna ndéantar tagairt do 'Campáil' bain (-3 mharc) den mharc a bronnadh mar níl an tasc comhlíonta.
- **Na Marcanna don Eolas (marc as 4 mharc)**
 - **Ceithre cinn** de na pointí eolais luaite = 4 mharc
 - **Trí cinn** de na pointí eolais luaite = 3 mharc
 - **Dhá cheann** de na pointí eolais luaite = 2 mharc
 - **Ceann amháin** de na pointí luaite = 1 mharc
- ✓ **Gaeilge:** Aimsirí / Forbairt / Saibhreas Foclóra / Cumas Cumarsáide: **blocmharc as 16 mharc**
- ✓ '0'(náid) ar eolas → '0'(náid) ar Ghaeilge.
- ✓ Bíodh **coibhneas** idir an marc a bhronntar ar '**Eolas**' agus an marc a bhronntar ar '**Gaeilge**'

Muna bhfuil an scríbhneoireacht sa chéad phearsa cuir pionós san mharc don Ghaeilge

Eolas: 4/4
Gaeilge: 16/16

Don Scrúdaitheoir
Iomlán reatha →

140 + 20 = 160

Ceist 5 Cuntas/Blag

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 phointe	as 4 mharc	A 3-4 B 3 C 2 D 1 E 1 F 0 NG 0
2 phointe	as 8 mharc	A 7-8 B 6-7 C 4-5 D 3 E 2 F 1 NG 0
3 phointe	as 12 marc	A 10-12 B 8-9 C 7 D 5-6 E 3-4 F 2 NG 1
4 phointe	as 16 marc	A 14-16 B 11-13 C 9-10 D 6-8 E 4-5 F 2-3 NG 0-1

Litir

Chuaigh tú ag siopadóireacht le do chara agus tharla timpiste duit. Scríobh litir chuig do dheirfiúr atá ag obair i Londain agus inis di cad a tharla.

Luaigh na pointí seo sa litir:

- ✓ **Eolas** = as 8 marc (2 mharc x 4) = 8 marc
- ✓ Bronntar marcanna eolais ar phointí loma.

<p>Na Pointí Eolais / Tascanna luaite</p> <p>P.1 conas a chuaigh sibh go dtí an t-ionad siopadóireachta P.2 cad a tharla san ionad siopadóireachta P.3 cad a tharla nuair a tháinig an bainisteoir P.4 cad a tharla san ospidéal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foirmlí: = 4 mharc • Seoladh: = 1 mharc • Dátaí: = 1 mharc • Beannú: = 1 mharc • síniú scoir: = 1 mharc
<p>Na Marcanna don Eolas (marc as 8 mharc)</p> <p>Ceithre cinn de na pointí eolais luaite = 8 marc Trí cinn de na pointí eolais luaite = 6 mharc Dhá cheann de na pointí eolais luaite = 4 mharc Ceann amháin de na pointí luaite = 2 mharc</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gaeilge: Aimsirí / Forbairt / Saibhreas Foclóra / Cumas Cumarsáide: blocmharc as 28 marc ✓ ‘0’(náid) ar eolas → ‘0’(náid) ar Ghaeilge. ✓ Bíodh coibhneas idir an marc a bhronntar ar ‘Eolas’ agus an marc a bhronntar ar ‘Gaeilge’

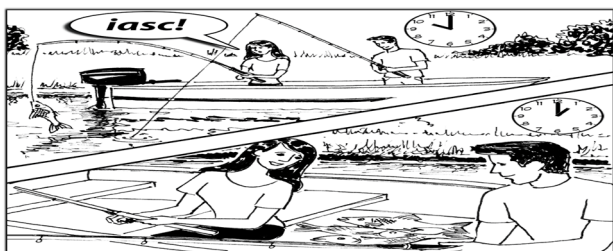
F= 4/4
 E= 8/8
 G=28/28
 [C.6 (a) = 40]

Ceist 6 (a) Litir

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 phointe	as 7 marc	A 6-7 B 5 C 4 D 3 E 2 F 1-2 NG 0
2 phointe	as 14 mharc	A 12-14 B 10-11 C 8-9 D 6-7 E 4-5 F 2-3 NG 0-1
3 phointe	as 21 mharc	A 19-21 B 15-18 C 12-14 D 8-11 E 5-7 F 3-4 NG 0-2
4 phointe	as 28 mharc	A 24-28 B 20-23 C 15-19 D 11-14 E 7-10 F 4-6 NG 0-3

(b) Alt / Cuntas (15 líne nó mar sin).

Is tusa Eithne nó Liam, duine de na daoine óga sna pictiúir thíos. Scríobh síos an scéal atá léirithe sa tsraith pictiúr. Is tusa atá ag insint an scéil.

✓ **Eolas:** 2 mharc x 5 = 10 marc

[Eolas: pointe amháin bunaithe gach bosca + pointe eolais ar bith eile as bosca ar bith]

Gaeilge:

- ✓ Aimsirí / Forbairt / Saibhreas Foclóra / Cumas Cumarsáide: **blocmharc as 30 marc**
- ✓ '0'(**náid**) ar eolas → '0'(**náid**) ar Ghaeilge.
- ✓ Bíodh **coibhneas** idir an marc a bhronntar ar 'Eolas' agus an marc a bhronntar ar 'Gaeilge'

E= 10/10
G=30/30
[C.6 (b) = 40]

Ceist 6 (b) Alt/Cuntas

Eolas	Marc don Ghaeilge	Grád
1 phointe	as 6 mharc	A 6 B 5 C 4 D 3 E 2 F 1 NG 0
2 phointe	as 12 mharc	A 10-12 B 9 C 7-8 D 5-6 E 3-4 F 1-2 NG 0
3 phointe	as 18 marc	A 16-18 B 13-15 C 10-12 D 8-9 E 5-7 F 2-4 NG 0-1
4 phointe	as 24 mharc	A 21-24 B 17-20 C 13-16 D 10-12 E 6-9 F 3-5 NG 0-2
5 phointe	as 30 marc	A 26-30 B 21-25 C 17-20 D 12-16 E 7-11 F 5-6 NG 0-4

